

โครงการชมรมผู้สูงอายุ

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเจริญ จังหวัดพังงา

ลักษณะครอบครัวในพื้นที่ตำบลโคกเจริญในอดีตที่ผ่านมาเป็นครอบครัวขยายขนาดใหญ่ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ แต่ในปัจจุบันสภาพครอบครัวได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นเนื่องจากบุตรหลานของคนในชุมชนบางส่วนต้องออกไปทำงานต่างพื้นที่ ส่งผลให้ผู้สูงอายุถึงร้อยละ 15 ถูกกละเลย ต้องรับภาระการเลี้ยงดูตนเอง หรือในบางกรณีต้องรับภาระการเลี้ยงดูบุตรหลานเพิ่มขึ้น ประกอบกับผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางร่างกาย จิตใจ ภาวะอารมณ์ และความสามารถต่างๆ ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความเหงา ไร้เหงา เนื่องจากไม่มีกิจกรรมทำหรือไม่ได้รับความสนใจจากบุตรหลาน ซึ่งแต่เดิมกลุ่มผู้สูงอายุใช้ลักษณะการพบปะสังสรรค์กันเองตามบ้าน ใกล้เรือนเคียง แต่ยังไม่มีการรวมกลุ่มกันอย่างเป็นทางการ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเจริญ จึงมีแนวคิดที่จะส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุ เพื่อแก้ไขปัญหาการถูกละเลยของผู้สูงอายุในชุมชน

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: ทัพปุด

จังหวัด: พังงา

ประชากร: 1,052 คน

พื้นที่: 53.92 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2544 อบต.โคกเจริญ ได้จัดทำโครงการ "ชมรมผู้สูงอายุ" ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งเพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่ผู้สูงอายุ

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

- จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ มีผู้สูงอายุจาก 8 หมู่บ้าน เข้าร่วมเป็นสมาชิก จำนวน 110 คน โดยใช้สถานที่ของสถานีอนามัยตำบลโคกเจริญเป็นสถานที่จัดกิจกรรม และแบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อย จำนวน 5 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะคัดเลือกตัวแทนกลุ่มละ 3 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการของกลุ่ม
- จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สมาชิกชมรมเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการดังต่อไปนี้
 - การผลิตลูกประคบ พิมเสน ไร่ใช้และจัดจำหน่ายหารายได้เข้าชมรม โดยมีสมาชิกเข้าร่วมผลิต 50 คน/วัน
 - ตรวจสุขภาพประจำปีด้วยหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ในเดือนมิถุนายนของทุกปี
 - ส่งเสริมการออกกำลังกาย เช่น การเดินแอโรบิค การรำไม้พลองและรำไท่เก๊ก สัปดาห์ละ 3 วัน (จันทร์/พุธ/ศุกร์)
 - นำสมาชิกในกลุ่มไปศึกษาดูงานและทัศนศึกษา ปีละ 1 ครั้ง
 - จัดกิจกรรมต่างๆ ตามประเพณี เช่น งานประเพณีของตำบล วันสงกรานต์ เป็นต้น
- ประสานงานกับสถานีอนามัยตำบลโคกเจริญเพื่อขอความร่วมมือในการจัดทำโครงการ
- ประชาสัมพันธ์โครงการโดยใช้เอกสาร และศาลาประชาคมประกาศเชิญชวนให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมชมรม

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/ การลงทุน	1. งบประมาณของ อบต. ในปี 2544 จำนวน 20,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้ • ค่าวัสดุทำลูกประคบ และพืชมเสน จำนวน 10,000 บาท • ค่าใช้สอยประจำชมรม จำนวน 10,000 บาท
อุปกรณ์/เครื่องมือ	1. อุปกรณ์ทางการแพทย์ต่างๆ โดยที่สถานีอนามัยเป็นผู้สนับสนุนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
บุคลากร	1. เจ้าหน้าที่ อบต. ทำหน้าที่ติดตามดูแลการดำเนินงาน ให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่ม และรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม จำนวน 2 คน ทำงานวันและเวลาราชการ 2. เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยตำบลโคกเจริญและหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ทำหน้าที่ตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน ทำงาน 1 วัน/ปี 3. เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยตำบลโคกเจริญทำหน้าที่ควบคุมดูแลกิจกรรมต่างๆ ของชมรม จำนวน 5 คน ทำงาน 3 วัน/สัปดาห์

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ธันวาคม 2544	- นายก อบต. ได้เห็นตัวอย่างชมรมผู้สูงอายุจากโรงพยาบาลท่าวัด จึงมีแนวคิดที่จะส่งเสริมให้มีชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่ของ อบต. - นำเสนอโครงการต่อที่ประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาและได้รับความเห็นชอบให้จัดทำโครงการ	นายก อบต./สมาชิกสภา อบต.
มกราคม 2545	- ประสานงานกับสถานีอนามัยตำบลโคกเจริญเพื่อขอความร่วมมือเข้าร่วมกับโครงการ และร่วมวางแผนการดำเนินงาน - แต่งตั้งคณะทำงานของโครงการโดยมีนายก อบต. เป็นประธาน สมาชิกสภา อบต. เป็นคณะกรรมการ และเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยตำบลโคกเจริญเป็นคณะกรรมการจัดกิจกรรม	นายก อบต./สมาชิกสภา อบต./สถานีอนามัยตำบลโคกเจริญ
มกราคม 2545	- วางแผนการดำเนินงานด้านกิจกรรมต่างๆ ที่จะจัดให้แก่ชมรมร่วมกับเจ้าหน้าที่ของสถานีอนามัย โดยจัดหาข้อมูลและกิจกรรมที่ผู้สูงอายุสามารถทำได้ แล้วเรียนเชิญวิทยากรจากกลุ่มต่างๆ มาให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ	อบต./ สถานีอนามัยตำบลโคกเจริญ
มกราคม 2545 เป็นต้นมา	- ดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ • จัดทำการผลิตลูกประคบ พืชมเสน ไว้ใช้และจำหน่ายเพื่อหารายได้เข้าชมรม • จัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย เช่น การเต้นแอโรบิค การรำไม้พลอง เป็นต้น	อบต./ สถานีอนามัยตำบลโคกเจริญ
เมษายน 2545	- ประชาสัมพันธ์โครงการโดยใช้เอกสารเผยแพร่ ผนังศาลาประชาคม เพื่อประกาศเชิญชวนให้ผู้สูงอายุในตำบลมาเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรม รวมทั้งใช้วิธีการบอกต่อแบบปากต่อปากจากผู้สูงอายุ	นายก อบต./ ปลัด อบต./เจ้าหน้าที่ อบต.
มิถุนายน ของทุกปี	- ดำเนินการตรวจสุขภาพประจำปีแก่ผู้สูงอายุ	เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยตำบลโคกเจริญ

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร -- -- บทบาทความร่วมมือ --

**สถานีอนามัยตำบล
โคกเจริญ**

ร่วมให้คำแนะนำและให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ ในเรื่องการดูแลรักษาสุขภาพ และจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ เช่น การทำลูกประคบ การทำพืชมุนไพร และการนวดเพื่อสุขภาพ เป็นต้น

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. พื้นที่ของ อบต. โคกเจริญมีผู้สูงอายุกว่า 200 คน และมีผู้สูงอายุประมาณร้อยละ 15 ถูกกละเลย ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากบุตรหลาน เนื่องจากบุตรหลานมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปทำงานในต่างพื้นที่ ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลทั้งทางด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต
2. ผู้สูงอายุในชุมชนไม่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

หลังการดำเนินการ

1. ผู้สูงอายุเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จาก 61 คน ในปี 2544 เป็น 110 คนในปัจจุบัน และผู้สูงอายุได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี ปีละ 1 ครั้ง ซึ่งจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ผู้สูงอายุมีอัตราการเจ็บป่วยที่ลดลง จากการติดตามดูแลสุขภาพผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิดและ ผู้สูงอายุมีสภาพจิตใจที่ดีขึ้น รู้สึกว่าตนเองยังสามารถประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ได้
2. เกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การเดินแอโรบิค การรำไม้พลอง ที่มีผู้เข้าร่วมครั้งละประมาณ 40-50 คน และการผลิตลูกประคบ พืชมุนไพร ที่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 50 คน โดยลูกประคบและพืชมุนไพรที่ผลิตได้จะนำมาใช้ในกลุ่ม และที่เหลือจะนำไปจำหน่ายเพื่อหารายได้เข้ากลุ่ม
3. ผู้สูงอายุมีรายได้เสริมจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยเฉลี่ย 200 บาท/เดือน

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
ผู้สูงอายุบางส่วนในชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญของชมรม และไม่เข้าร่วมกิจกรรมของชมรม	ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์และการชักชวนชาวบ้านให้เห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์จากการเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของชมรมผู้สูงอายุให้มากขึ้น โดยใช้วิธีการเข้าไปพูดคุยกับผู้สูงอายุตามบ้าน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ความช่วยเหลือในการจัดทำโครงการของสถานีอนามัยตำบลโคกเจริญ ความร่วมมือของกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน และการปฏิบัติงานของ อบต. ที่มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง มีส่วนทำให้โครงการชมรมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จ

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

อบต. ได้บรรจุโครงการลงในแผนพัฒนาตำบล มีแนวนโยบายที่จะเพิ่มงบประมาณในการสนับสนุนชมรม และเพิ่มกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ

บทเรียนที่ได้รับ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดความภาคภูมิใจในคุณค่าของตน โดยการทำให้โครงการเพื่อผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น โครงการให้สวัสดิการสงเคราะห์ ซึ่งโครงการเหล่านี้เป็นโครงการที่ดีและได้รับการสนับสนุนจากประชาชน

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสามารถนำวิถีใหม่ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยต้องคำนึงถึงศักยภาพของบุคลากร ศักยภาพของหน่วยงาน การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ และการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายวีระศักดิ์ สองแก้ว
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเจริญ
ที่อยู่ : หมู่ 4 ตำบลโคกเจริญ อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา
โทรศัพท์ : (076) 442-068

ชื่อ-นามสกุล : นางบุปผา เทพณรงค์
ตำแหน่ง : หัวหน้าสถานีอนามัยตำบล
หน่วยงาน : สถานีอนามัยตำบลโคกเจริญ
ที่อยู่ : ตำบลโคกเจริญ อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา
โทรศัพท์ : (01) 970-3310

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2544

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ 4 ตำบลโคกเจริญ อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร 36180
ขนาดพื้นที่ งบประมาณรายจ่าย	53.92 ตารางกิโลเมตร 2,295,140.42 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	2,979,375.07 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	8 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 2 คน ลูกจ้างประจำ 3 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	1,052 คน
จำนวนครัวเรือน	258 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	40,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตชุมชน	ตำบลโคกเจริญตั้งอยู่ห่างจากอำเภอบึงนารางพิจิตรทางทิศเหนือประมาณ 50 กิโลเมตร ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และเป็นการทำการเกษตรแบบพอเพียงขนาดเล็ก เช่น การทำสวนยางพารา ปลูกข้าวไร่ ทำสวนผลไม้และสวนผัก ด้านการปศุสัตว์ มีประชากรบางส่วนเลี้ยงเป็ดและไก่ และบางส่วนประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ประชากรในชุมชนมีความใกล้ชิดกันเป็นอย่างดี สนับสนุนและมีความผูกพันกันในแบบเครือญาติสูงรักพวกพ้อง ศักยภาพที่เอื้ออำนวยในการพัฒนาของตำบลโคกเจริญ คือ 1. มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติมาก มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม 2. ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในทางการเมือง และการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ เป็นอย่างดี 3. มีความผูกพันกันในชุมชน และมีความเป็นเครือญาติสูง